

Voorzitter, Commissieleden,

Mede namens Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap en IVN Natuureducatie spreken wij onze waardering uit voor het voorstel van Gedeputeerde Staten voor de Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE). Het is een moedige en noodzakelijke stap om uit de stikstofimpasse te komen. Goed dat de provincie niet langer wacht op het Rijk en zelf verantwoordelijkheid neemt voor natuur, woningbouw en verduurzaming.

Met maatregelen als ammoniakplafonds, strategisch grondbeleid en aandacht voor natuurlijke stoppers laat Zuid-Holland zien dat natuurherstel en economische ontwikkeling hand in hand kunnen gaan. De integrale benadering – met aandacht voor stikstof, CO₂, waterkwaliteit en energietransitie – is precies wat nu nodig is.

Tegelijk is het voorstel realistisch over de provinciale rol. Zo'n 10% van de stikstofopgave wordt in eigen kracht aangepakt; de rest vraagt om stevig rijksbeleid. Maar zolang dat uitblijft, moeten we doen wat provinciaal wél mogelijk is. In grensgebieden bij Natura 2000 vragen wij extra aandacht voor interbestuurlijke samenwerking, om onduidelijkheid en uiteenlopende aanpakken – zoals rond de Nieuwkoopse Plassen – te voorkomen.

Wij missen in het voorstel nog enkele kansrijke maatregelen die het plan effectiever en geloofwaardiger maken. We doen daarom drie concrete suggesties:

1. Actualiseer onbenutte stikstofruimte.

Veel bedrijven beschikken over uitstootrechten die al jaren niet meer benut worden, maar nog wel meetellen. Via DCMR kunnen deze rechten – drie jaar ongebruikt – worden ingetrokken. Dat is juridisch mogelijk, inhoudelijk wenselijk én noodzakelijk om ruimte te creëren voor duurzame initiatieven.

2. Stel emissiearme zones in.

In en rond Natura 2000-gebieden of in stedelijke transformatiegebieden zijn emissiearme zones een effectief instrument. Ze zorgen voor directe stikstof- én CO₂-reductie, zonder ingrijpende maatregelen zoals onteigening. Dit is schaalbaar, goed te combineren met bestaand beleid en biedt dubbel rendement voor natuur én klimaat. Wij bieden hierbij een bouwstenennotitie aan met suggesties om dit te regelen.

De provincie kan daarbij ook het goede voorbeeld geven door emissieloze uitvoering te eisen bij alle eigen projecten. Sluit u daarnaast aan bij het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen – dat al is ondertekend door onder andere de gemeenten Rotterdam, Den Haag, Havenbedrijf Rotterdam en ProRail.

3. Gebruik het inkoop- en aanbestedingsbeleid strategischer.

Als grote opdrachtgever heeft de provincie veel invloed. Door te sturen op schone bouwlogistiek, circulaire materialen en duurzaam transport, wordt directe emissiereductie gerealiseerd én richting gegeven aan marktpartijen. Dit beleid is concreet, uitvoerbaar en zou vanzelfsprekend onderdeel moeten zijn van SANE. Ook hiervoor bieden wij hierbij een bouwstenennotitie aan met suggesties om dit te regelen.

Voorzitter,

Dit voorstel toont urgentie, ambitie en verantwoordelijkheid. Maar als we écht van het stikstofslot af willen, moeten álle beschikbare hefboomen worden benut. Met bovenstaande aanvullingen wordt het voorstel sterker, effectiever en completer.

Wij denken graag constructief mee bij de verdere uitwerking en uitvoering. Dat doen wij niet alleen vanuit de natuur- en milieuorganisaties, maar ook samen met VNO-NCW, Bouwend Nederland, Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs.

Dank voor uw aandacht.

Alex Ouwehand
Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland